

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 326. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm9852/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

under og nedsank i en ti Aars Tid saa dybt i Armod og Mismod, Afmagt og Ligegyldighed, at jeg ikke, uden med en vis Gru, kan tænke mig tilbage til Aarene mellem 1820 og 30, da det var det sørgelige Omkvæd i alle Kroge: Hvad skal vi æde, og hvad skal vi drikke, og hvad skal vi klæde os med? og da selv de hungtigste Sjæle sjælden forlangte mere [aandelig] Føde end Elmqvists «Læsefrugter, samlede paa Litteraturens Mark», eller vel rettere: paa dens Fæled.

Nu, m. H., jeg vil gjerne tro, jeg i denne Henseende er temmelig partisk; thi en Skribent finder naturligvis altid, det er en jammerlig Tid, naar man ikke vil læse hans Bøger, og tror han nu tillige, som jeg længe trode, at Bøger skabe Folk, da maa Tiden fra 1807 til 14 nødvendig synes ham, ved Siden ad den fra 1820 til 30, som Himmerig mod Helvede, da det aabenbar var Forholdet i vor Litteratur; men dog maa jeg bemærke, at en rig Litteratur baade viser, at der er store Kræfter i Bevægelse og megen Deltagelse, og jeg maa lægge til, at der fra 1807 til 14 var lige saa meget Liv i vore Søfolk som i vore Skribenter: de eneste to Slags Folk, der havde Frihed til at røre sig; saa hvad enten det var en Overspænding, der maatte afløses af overordentlig Mathed, eller det var et nyt Liv, uheldige Omstændigheder nær havde kvalt i Fødselen, saa var lige fuldt hine Aar en lille dansk Heltetid, som vi, der levede os ind i den, siden smertelig maatte savne, og nu, da den værste Del af Skærsilden synes gennemgaaet, glædelig mindes og anbefale de yngre til nærmere Betragtning.

Det var i Maj 1808, jeg atter kom til Hovedstaden, i mit fem og tyvende Aar, da Kraften er nær ved at være paa det højeste, og Haabet derfor naturlig har sine lyseste Øjeblikke, saa Modgang og Vanskeligheder ikke nedtrykke, men hæve og forædle os; og skjønt Kjøbenhavn for en stor Del laa i Grus, var den dog i mine Øjne anderledes dejlig, end da jeg efter mit Examins-Drivert forlod den.

Som en ung Skribent, der gav Haab, fik jeg uden synderlig Umage en Plads paa Valtendorfs Kollegium, og henlevede dér, i dagligt Selskab med Sibbern, med nys afledte Professor Hersleb i Norge og et Par andre, to af de glædste og stolteste, virksomste og lærerigste Aar i mit Liv. Hertil bidrog det betydelig, at jeg ved Sibbern blev kjendt med Ørstæderne og Øhlenschläger, og ved Hersleb med Professorerne Treschow, Sverdrup og hele den norske Kreds, som den Gang var vor Højskoles Prydelse; men denne Kreds, saa vel som Øhlenschläger og hans Kreds, det var jo ogsaa danske Nyheder: Ytringer af det samme ny, kraftfulde Liv, der i Aarhundredets Begyndelse, gennem Steffens og Thorvaldsen, med Haand og Mund havde bevidnet sin virkelige Tilværelse, og nu allerede i Danmarks Hovedstad skabt sig udmærkede Kredse, hvor man ikke trængte til at fordrive Tiden med Kløver Es og Ruder Dame, men stræbte at drage al mulig Fordel af den, for den forsvandt, trængte ikke til Vinen, for at blive munter, men sprudlede selv trods den bedste til at opmuntre selv halvdede Folk.

Mine Herrer!

Jeg har været nær ved at fortryde mit Løfte: i Aften, saa godt jeg kan, at fremstille Danmarks indvortes Forfatning under Krigen 1807—14; thi dels er det en mislig Sag at sige noget bestemt om andres indvortes end sit eget, og dels er det i alle Maader en kilden Sag, og dobbelt saa, naar man ikke blot maa tage sig selv med, men i Grunden fremstille alt, som det saa' ud paa ens eget Stæde og i den Kreds, man kunde overskue. Imidlertid vil jeg være oprigtig nok til at tilstaa, hvad De i alt Fald snart vilde mærke: at hvor stor min Frygt end kan være for at komme galt fra den Fremstilling, er min Lyst til at give den dog langt større, saa hvis jeg bringer et Offer, er det ikke til Deres, men til min egen Fornøjelse.

